

JOHN-HENRY NEWMAN:

GONDOLATOK

Ha valakiről azt állítjuk: természetfeletti érzéssel rendelkezik, ez azt jelenti, hogy a hit szemével meglátja a bennünket körülvevő jó és szent dolgokat, bár mi nem vesszük észre azokat testi szemünkkel. A természetfeletti érzéssel rendelkező ember olyan tisztán látja azokat, mint mi látjuk a földi dolgokat: a zöld mezőt, a kék eget, a ragyogó napnyugtákat. Így, amikor egyes szent lelkek égi látomások ajándékában részesülnek, ezek a látomások csak folytatását és betetőzését jelentik — isteni intuíció alakjában — azoknak a távlatoknak, melyek a kegyelem közönséges működése által mindig szemünk előtt vannak.

Rengeteg ember van — a keresztények többsége ilyen — aki, ha a túlvilági életre vagy a láthatatlan világra gondol, nem remél s nem fél. Voltaképpen nem is gondolnak a jövőre s a láthatatlan világra, ezeknek még a fogalma is ködösen él bennük. Éppúgy nem értik meg igazán vagy nem is akarják megérteni, hogy állandóan Isten előtt vannak s egyszer majd minden cselekedetüket megvizsgálják, amint nem látják, hogy mi történik a világ másik részén vagy nem nyugtalanítja őket az, ami majd tíz év múlva történik velük a földön. A másvilág sokkal távolabb van tőlük, mint a földi élet egy elkövetkezendő korszaka vagy valamelyik ország. Nem reménykednek és nem félnek, egyszerűen azért, mert ezekre a dolgokra nem gondolnak.

Két világ van: a látható és a láthatatlan, amint azt a *credo* mondja. A világ, melyet látunk és az, melyet nem látunk s mégis éppolyan valóságos, mint a másik. Az egyikről tudjuk, hogy létezik, mert érzékeink alá esik. Elég, ha a magasba tekintünk és körülnézünk, szemünk máris bizonyítékokkal szolgál. Látjuk a napot, a holdat, a csillagokat, az eget és a földet, a dombokat és a völgyeket, az erdőket és a síkságokat, a tengereket és a folyókat. Látjuk az embereket is és alkotásait. Látjuk a városokat, zúgó életüket, az embereket, akik ide-oda futkosnak s azzal vannak elfoglalva, hogy önmaguk és családjuk létét biztosítsák, hogy munkájukat végezzék vagy nagy terveket valósítsanak meg. Minden a látható világhoz tartozik, ami csak szemünkbe tűnik. Hatalmas világ ez, a csillagok határolják. Hiába menetelnénk ezer és ezer évig az ég felé, hiába lennénk könnyebbek még a fénynél is, nem érnők

el a csillagokat, messzebb vannak tőlünk, mintsem gondolnók. Ilyen magas, széles és mély a világ; és mégis, közel van hozzánk, egészen közel.

Mindentűt jelen van s úgy látszik, mintha nem hagyna helyet egy másik világ számára. Mégis, e látható világegyetem mellett van egy másik világ, mely nagyon messze terül el, zárt és nagyon különös világ; ez a világ is körülöttünk van, bár nem látjuk és csodálatosabb, mint a másik, már csak azért is, mert tekintetünk figyelmét elkerüli. Körülöttünk megszámlálhatatlan lény kering, öröködik, tevékenykedik, s mégsem látjuk őket. Ilyen ez a másik világ, melyet csak a hit szeme vehet észre...

Szentnek lenni annyit jelent, mint eltávolodni a bűntől, gyűlölni a világ mesterkedéseit, a testet és az ördögöt, örömmel teljesíteni Isten parancsolatait, úgy csinálni mindent, amint Ő akarja, a másvilágra irányzott tekintettel élni, mintha elszakítottuk volna az élethez kötő szálakat és már halottak lennénk.

Az ég más, egészen más, mint földi világunk. Talán egy templomhoz hasonlít. Mert a nyilvános istentisztelet színellyén világi beszéd nem hallatszik; nem töpregenek kicsiny vagy nagy földi dolgokon; nem tanítják, hogyan lehet biztosítani földi érdekeinket, kiterjeszteni hatáskörünket vagy növelni hitelünket. Ezek a dolgok önmagukban jogosak lehetnek, ha nem túlságosan csüggünk rajtuk. De — ismétlem — bizonyos, hogy ilyenekről nem hallunk a templomban. Ott kizárólag csak Istenről van szó. Dicsérjük, imádjuk Őt, megköszönjük jóságát, dallal magasztaljuk, meggyónjuk Neki vétkeinket, felajánljuk magunkat és áldását kérjük. Ezért hasonlít a templom az Égre, abban az értelemben, hogy mindkettőben ugyanaz szemléletünk tárgya: a vallás.

A gyermekek megrettenve becsúkják szemüket, ha hatalmas harcos vagy dicsőséges király képe jelenik meg előttük. És amikor Dániel megpillantotta az angyalt, *szépsége romlásnak indult és elvesztette erejét*. Azért járok templomba, mert örököse vagyok az Egeknek. Arra vágyom és azt remélem, hogy egy nap majd birtokomba vehetem örökségemet. Templomba járok, mert hozzá akarom szoktatni szememet az Egek látványához, de még nem látнам Istent, mert nincs elég erőm ehhez. Ott vagyok a templomban, nem látom, de mindez csak azért történik, hogy egyszer majd láthassam. A zsoltár és a szent ének, a gyónás és az imádás segítségével *tanulom szerepemet*.

Attól tartok, hogy a kereszténynek nevezett emberek nagyrésze, bármilyen hitvalláshoz tartozzék is, nem viselkedne másképpen, mint ahogy viselkedik, nem lenne se jobb, se rosszabb, ha mesének hinné a kereszténységet.

Amíg fiatalok, elmerülnek a vágyakban vagy legalábbis engedik, hogy a világ kívánságai elsodorják őket. Múlnak az évek, marakodnak a jó állásért, hogy életük biztosítva legyen; megházasodnak, letelepednek, és mert érdekük egybeesik kötelességükkel, tiszteletreméltó és vallásos embereknek látszanak s ők is ilyennek hiszik önmagukat; nagy buzgalommal harcolnak a bűn és a tévedés ellen, de azzal is törődnek, hogy békében legyenek mindenkivel. Ez a viselkedés — ha önmagában tekintjük — csak becsületes és dicséretes. Én egyszerűen csupán azt mondom: ennek az életnek még nincs semmi köze a valláshoz. Nincs semmi benne, ami a vallásos elemek jelenlétét bizonyítaná. Mindent hajlandók lennének megtenni, még akkor is, ha nem tudnának többet keresni rajta, mint amennyit most keresnek. Nyugodtak és kiegyensúlyozottak, mert érdekük és egyéniségük ezt kívánja; *de nem kockáztatnak semmit, nem mernek semmit, nem áldoznak fel semmit, nem fogadnak el semmit, mert nem bíznak Krisztus szavában.*

„Ó Istenem, bár nem áll senki közelebb hozzám, mint Te, a földi dolgok, melyek természetesen tetszenek nekem, bizonyára megakadályozzák majd, hogy lássalak Téged. Itt csak kegyelmed segíthet. Ne engedd, hogy valaha is szem elől téveszszelek, s amíg Téged szemléllek, add meg, hogy minden nap jobban szeresselek.”

Just Béla fordítása.